

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. G. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

24 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Lilia Roic-Botezatu

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Marțefleac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, precum și compensarea cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 06 octombrie 2022 al Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 15 aprilie 2022, Mihail Marțefleac, a înaintat acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea deciziei nr. 04/2019/20395 din 07 iunie 2019 și a răspunsului nr. M-630/22 din 07 aprilie 2022, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Briceni nr. 34/25-3062 din 19 aprilie 2019, începând cu 20 mai 2019, precum și restituirea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 16 martie 2022 a primit copia deciziei Casei Teritoriale Briceni nr.04/2019/20395 din 07 iunie 2019, prin care s-a dispus de a refuza în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă beneficiarilor instituțiilor de forță, deoarece conform art.13 lit. a) a Legii 1544 din 23.06.1993 dreptul la pensie pentru vechime în serviciu persoanelor din trupele organelor afacerilor interne care la 01 iulie 2018 au o vechime în serviciu cel puțin 24 ani, însă solicitantul confirmă stagiul numai 23 ani 7 luni 21 zile.

Astfel, reclamantul consideră că decizia Casei teritoriale Briceni nr.04/2019/20395 din 07 iunie 2019, este neîntemeiată, motiv din care la 23 martie 2022, s-a adresat cu cererea prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale. Iar la 08 aprilie 2022 a primit scrisoarea nr.M-630/22 din 07 aprilie 2022 prin care Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă, ca neîntemeiată.

Prin urmare, reclamantul nu este de acord cu decizia autorității publice din

motiv că actele administrative indicate încalcă drepturile sale garantate de lege, sunt neîntemeiate și urmează să fie anulate. Or, la dosarul de pensionare pe numele lui Mihail Marțefleac este anexat certificatul privind calculul vechimii în serviciu în Poliție nr.34/2-3062 din 19 aprilie 2019 conform căruia sunt indicate două perioade de activitate în funcții pentru care coeficientul de calculare a vechimii în muncă este 2. Iar perioadele activității în funcțiile de polițist-șofer al izolatorului de detenție 19 martie 2010 – 06 august 2010 (141 zile) și polițist-șofer al izolatorului de detenție provizorie al CPR Briceni 07 octombrie 2010 – 03 martie 2011 (144 zile) urmează să fie incluse în vechimea în serviciu la coeficientul 1:2 și anume $(141 \times 2 + 144 \times 2)$ 570 zile în loc de 285 zile.

În acest context, vechimea în serviciu totală la data adresării pentru calcularea pensiei constituia nu 23 ani 7 luni 21 zile, cum este indicat în decizia contestată, ci 24 ani 5 luni 4 zile. Acest fapt se confirmă și prin certificatul privind calculul vechimii în serviciu în poliție nr.34/2-3062 din 19 aprilie 2019 eliberat de Inspectoratul de Poliție Briceni și este suficient pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă în baza art.13, lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993. Or, potrivit pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar nr. 78 din 21.02.1994, Mihail Marțefleac are dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioada serviciului de pază, escortare, deținere a persoanelor reținute și arestare în izolatoarele de urmărire penală.

În pofida actelor normative citate, Mihail Marțefleac a indicat, că prin deciziile contestate neîntemeiat și greșit s-a considerat că perioada de activitate în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CRP Briceni nu poate fi raportată la prevederile pct.8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr.78/1994.

La fel, relevante speței sunt și prevederile art. 18 lit. c) din Legea privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23 iunie 1993, conform căruia la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite - în condițiile avantajoase.

Totodată, conform art. 33 al.(2) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17.12.1996, vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și în instituții destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și a celor psihici, precum și lucrări de subteran, se consideră două zile de serviciu. Or, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21.02.1994.

Prin urmare, în prezent s-a format practică judiciară uniformă, care susține

poziția privind aplicarea coeficienților la calcularea vechimii în muncă colaboratorilor organelor de forță.

Astfel, reclamantul a concluzionat că refuzul de a lua în calcul perioadele de activitate provizorie al CRP Briceni la coeficientul pensiei pentru limita de vârstă contravin cadrului legal național în vigoare și practicii judiciare formate. Or, actele administrative contestate (decizia de refuz în stabilirea pensiei) constituie o ingerință disproporțională în dreptul de proprietate a lui Mihail Marțefleac, prin prisma art.1 Protocolul 1 din Convenție.

Prin încheierea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a atras în proces în calitate de terț Inspectoratul General al Poliției.

Prin hotărârea din 06 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Briceni nr. 04/2019/20395 din 07 iunie 2019 și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. M-630/22 din 07 aprilie 2022.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil cu privire la stabilirea în beneficiul Mihail Marțefleac, a pensiei pentru vechime în muncă conform Certificatului eliberat de Inspectoratul de Poliție Briceni nr. 34/25-3062 din 19 aprilie 2019, începând cu data de 20 mai 2019.

În rest, pretențiile cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 06 octombrie 2022 al Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel instanțele ierarhic inferioare au relevat în hotărârile sale că, prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, s-au acordat înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor, care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Instanțele au reținut că subdiviziunea în care a activat Mihail Marțefleac, este entitate destinată pentru deținerea persoanelor, și care cade sub incidența reglementărilor din pct.8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, exercitându-și serviciu nemijlocit în Izolatorul de detenție provizorie al Comisariatului General Raional Briceni.

În concluzie instanțele au punctat că, Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat i-a refuzat stabilirea pensiei, interpretând eronat că perioadele de activitate a reclamantului în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al Comisariatului General Raional Briceni în funcția de polițist șofer, nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994. Or, colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatorul de urmărire penală, în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă, avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

La 28 iunie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a reiterat în esență circumstanțele de drept și de fapt indicate în referință și cererea de apel.

La 06 decembrie 2023, Inspectoratul General al Poliției a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea acestuia.

La 25 decembrie 2023, Marțefleac Mihail, reprezentat de către Lepilov Natalia, a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând declararea acesteia ca fiind inadmisibilă

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a

fost pronunțat la 21 iunie 2023, fiind notificat părților la 22 iunie 2023, iar decizia motivată a fost notificată la 03 octombrie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică. Astfel, depunerea recursului împreună cu motivarea la 28 iunie 2023 a avut loc în interiorul termenului legal.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul de judecată îl consideră inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de

aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Recursul înaintat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Lilia Roic-Botezatu